

Ten Geleide

In dit tweede nummer van MEDISCHE ANTROPOLOGIE stelt Rob van Dijk het misbruik van het begrip 'cultuur' in de gezondheidszorg aan de kaak. Medisch antropologen hebben geen toverwoord waarmee het falen van gezondheidszorg verklaard kan worden. Zijn bijdrage houdt een pleidooi in voor een antropologische benadering die 'de ander' in zijn dynamische totaliteit aanvaardt en niet reduceert tot een vreemd cultureel voorwerp. Van Dijk tracht een brug te slaan tussen 'het eigene' en 'het andere', zoals de redactie dat heeft voorgesteld in haar intentieverklaring voor dit tijdschrift. De cultuur van de migrant is ook onze cultuur. Exotisering van de migrant miskent onze huidige verbondenheid in één maatschappelijk bestel.

Maatschappelijke en politieke implicaties van 'gezondheid en cultuur' komen ook ter sprake in de bijdragen van Annemiek Richters, Maurice Bloem & Eric Naterop en Rosalia Sciortino. Richters biedt een overzicht van de discussie die gevoerd is over de gevolgen van zogenaamde moderniseringsprocessen op de gezondheid van vrouwen in derde-wereldlanden. Met haar artikel wil zij tevens de aandacht vestigen op en achtergrondinformatie bieden voor een conferentie die Britse, Belgische en Nederlandse medisch antropologen zullen houden in het najaar van 1990. Meer informatie hierover is te vinden onder 'berichten'.

Bloem & Naterop beschrijven hoe lokale omstandigheden in een geïsoleerd gebied in Indonesië het voorschrijven van geneesmiddelen door medisch personeel – ongunstig – beïnvloeden.

Sciortino maakt enkele kanttekeningen bij de wijze waarop in Indonesië de WHO aanbevelingen tot samenwerking tussen moderne en inheemse geneeskunde in 'beleid' wordt omgezet. Aan de hand van voorbeelden uit Java maakt zij duidelijk dat over deze aanbeveling zeer uiteenlopend gedacht wordt op verschillende niveaus van beleidsbepaling en praktijkuitvoering. Op de hogere niveaus blijkt achter de politieke taal van instemming met het WHO plan intens verzet te bestaan tegen een dergelijke ontwikkeling.

Sjaak van der Geest pleit voor een 'repatriëring' van de medische antropologie. Observaties van antropologen in andere culturen werpen een verhelderend licht op de medische praktijk in onze eigen samenleving. De symbolische dimensie van medisch denken en handelen lijkt 'hier' nauwelijks minder prominent te zijn dan 'ginds'.

Hans Verrept tenslotte doet verslag van de samenwerking tussen medische antropologie en huisartsgeneeskunde aan de Universitaire Instelling Antwerpen. Dit interdisci-

plinaire experiment illustreert de doelstelling van MEDISCHE ANTROPOLOGIE dat grenzen tussen wetenschappelijke disciplines wil overschrijden en zo een forum bieden aan allen die zich in het sociaal-culturele karakter van ziekte en gezondheidszorg willen verdiepen.

Voortaan zal een zekere Dr. argus voor ieder nummer van MEDISCHE ANTROPOLOGIE een cursiefje over gezondheid en cultuur schrijven Hij heeft zijn bijdragen de gezamenlijke naam van 'anadromen' gegeven (even opzoeken in de encyclopedie). Berichten, die een groeiend aantal cursussen, workshops en conferenties op het gebied van de medische antropologie melden, een lange lijst boekbesprekingen en Engelse samenvattingen van de artikelen completeren dit nummer.

Het zal de oplettende lezer niet ontgaan dat vier van de zes artikelen in dit nummer van de hand van redactieleden zijn. De redactie hoopt dat de spreiding van auteurs geleidelijk zal toenemen.

Het volgende nummer – dat als eerste op tijd zal verschijnen – zal voor een groot deel gevuld worden met bijdragen aan het seminar over de culturele betekenis van geneesmiddelen dat de redactie van MEDISCHE ANTROPOLOGIE in november 1989 georganiseerd heeft. Voor het vierde nummer (jaargang 2 nummer 2), dat in december 1990 zal uitkomen, kan tot 1 oktober kopij worden ingeleverd. De redactie doet nogmaals een beroep op lezers en auteurs dit tijdschrift te steunen. Voor de ontwikkeling van medische antropologie in Nederland en Vlaanderen is een eigen platform van informatie-uitwisseling en wetenschappelijke discussie onontbeerlijk.